ALCHEMICAL INTERFERENCES IN LIVIU GEORGESCU'S POETRY

Ștefan Mihai SEBESI-SÜTÖ
"Petru Maior" University of Târgu-Mureș

Abstract: Abstract: Seen as an unusual writer, Liviu Georgescu writes his poems in an apocalyptical manner due tu his flashing visionary which reveals several conections with the lost science of alchemy. From this point of view, in an universe where everything seems to be utterly disintegrated, Liviu Georgescu looks for salvation and purification through his verse linked to the alchemical principles of nigredo and albedo.

Keywords: Alchemy, poetry, Liviu Georgescu, albedo, nigredo.

Catalogat drept un „scriitor atipic" de către Nicolae Manolescu, Liviu Georgescu își așterne versurile într-un univers poetic apocaliptic din care transpar viziuni fulgurante, dezvăluind poeme care par a fi țesute pe un fond alchimic, într-o continuă pendulare între starea de nigredo, respectiv albedo. Din acest unghi s-ar părea că alchimia încă frământă gândirea umană întrucât „tot ceea ce ține de alchimie mereu ridică întrebări."[1]

Poet cameleonic datorită pluriperspectivismului ce-i conturează profilul (să nu uităm că Radu G. Țeposu l-ar fi catalogat drept neoexpresionist, Gheorghe Grigurcu vedea în figura poetului un suprarealist etc.) Liviu Georgescu impune încă din volumul *Solaris* (Universalia Publishing House, 2002) un anumit scepticism al ochiului ce vede lumea, ba mai mult, care acaparează pe lângă universul material și universul moral în care îngerii sunt văzuți pe moarte, simțurile dereglate, lumina devenind captiva unui sarcofag. Ne vedem astfel martorii unui declin existențial în care negrul „E mama ce ne îmbrățișează pe toți"[2](*Cântarea*), ce ia în stăpânire toate ariile realului mortificând, descompunând materia, dar prin care se va oferi șansa regăsirii Absolutului, adevăratul ideal spre care tinde poetul.

Negrul e totodată culoarea simbol a primei etape alchimice în procesul de obținere a Marii Opere. E principiul fără de care purificarea n-ar putea să aibă loc. Moartea, negreala sau opera de negru are sarcina să realizeze, în fond, o deschidere, o eliberare, „și astfel nefasta sa putere de descompunere și de disoluție va fi captată în folosul cel mai sublim dintre procesele Vieții"[3]. Trecerea dinspre nigredo spre albedo în interpretare alchimică, adică „eliberarea de orice corupție a corpului calcinat, pârjolit, presupune o metamorfoză și o renaștere pentru ca în opera de albedo să se producă *illuminatio,* căci dacă nigredo este moarte, putrefacție sau disoluție, revelația apare la sfârșitul lui nigredo, în momentul în care începe albedo"[4], traseu purificator dinspre moarte înspre eliberare, regăsire, iluminare.

Iată traseul alchimic presupus de poeziile georgesciene ce așternmiza purificării pe un ton calcinant odată cu asumarea „golului existențial pe fondul unei umanități uniformizate, amestec al vocilor îmbătate de puterea uitării"[5], dar prin care se va întrevedea mereu „o conștiință a unei densități ontologice pozitive (*singura indecizie e lumina care ne va umple ochii./ E viața care umple această incintă ascunsă – Pătratul ascuns*) întrucât într-o lume în

[1] Pierre Laszlo, *Ce este alchimia?,* Ed. Corint, București, 2004, p. 5.
[2] Liviu Georgescu, *El*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2010, p. 17.
[3] Teilhard de Chardin, *Mediul divin,* Ed. Herald, București, 2007, p. 79.
[4] Carl Gustav Jung, *Psihologie și alchimie*, Ed. Teora, București, 1998, p. 208.
[5] Alexandru Cistelecan, *Atelier de lectură. Zoom in: Liviu Georgescu*, Ed. Universității „Petru Maior", Târgu-Mureș, 2011, p. 54.

BDD-A21883 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:05 UTC)

care timpul, ordinea și credința sunt aruncate în derizoriu, asistăm la sfioase încercări de înălțare."[6]

Am putea spune că poezia georgesciană devine expresia amputării printr-un gest salvator, volumul *El* dezvăluind intenția poetului de a oferi o șansă redempțiunii, de atingere a Absolutului odată cu eliberarea de sub jugul existenței carcerale, aproape fiecare poem prilejuind învăluirea în lumină a rănilor provocate de necroza ce încearcă să ocupe un vast spațiu poetic explorat de L. Georgescu. Suntem îndreptățiți să credem că, la fel cum Al. Cistelecan subliniază în postfața volumului *Katanamorfoze*, „viziunile sau vedeniile au în poeziile lui Liviu Georgescu un ritm și temperatură, ele propun o imagine inflamată și rulează în montaj catastrofic de secvențe, în colaje de fulgurații, totul prăvălindu-se ca într-o cascadă sufocantă de imagini ale angoasei de care ființa umană nu poate scăpa." Și tocmai din acest motiv, credem noi, se propune la finalul majorității poemelor sale o imagine izbăvitoare, fie că e vorba de lumina unui înger sau de razele soarelui, fie de lumina lunii (elemente des întâlnite în alchimie), ce conturează procesul de purificare prin adâncirea întunecimii din care apoi răzbate salvarea, în consecință, revelarea lui albedo din nigredo. Astfel, scrisul lui Liviu Georgescu devine un spațiu ce presupune o renaștere, cu toate că ceea ce-i este specific e nemișcare, disoluție, învăluire în negru. Iar așa cum precizează Alina Pătraș în postfața volumului *Mesagerul,* poemul georgescian „dezlănțuie proliferarea unui soi de hologramă care propagă printr-un registru grav dorința de salvare din tenebrele realității". Ca o consecință, moartea și scenariul apocaliptic nu vor ascunde decât deschiderea spre sublimare de care vorbesc alchimiștii, căci „Jumătate și întreg, jocurile întrepătrunse/ ale nopții,/ contururi desfrunzite printre limbaje neînțelese,/ străpunse de razele lunii,/ de imaginea *soarelui* mereu înnoit/ pe luciul unei oglinzi uriașe./ Viață și moarte – orhideea se scutură în memorie,/ cenușiul – haos între *alb(*edo*)* și *negru (*nigredo*),* petale amare, verzi, îndoliate,/ și dincolo de limite, dorurile dezvelite. (…) În pietre mă uit, în pietre te văd, în pietre am trecut/ înlănțuiți către fumul depărtării, oglindind adevărul/ *purificarea*, *iluminarea*, *unirea (Jumătate și întreg).*"[7]

Într-un alt volum încă din titlu poetul ne pune față în față cu principiul care guvernează asupra poeziei sale (cel puțin în cele două volume discutate), *Katanamorfoze*-le dezvăluind aceeași dublă acțiune alchimică: relevarea unei purificări (catharsis) pornind dintr-un registru grav, himeric (anamorfoza), volumul nereprezentând altceva decât un manuscris pe fondul căruia se întrevede un alt fel de scriitură, luând forma unui palimpsest pe textura căruia se va vedea mereu nu o mortificare, ci o iluminare oricât de sumbra ar fi viziunea.

Iar poemul *înviere* ni se pare construit ca „o relaţie neîntreruptă şi continuă între *nigredo* şi *albedo*, o decreaţie necesară pentru ca metamorfoza sa fie posibilă. Astfel, transformarea lui *nigredo* în *albedo* presupune necontenit o metamorfoză, o transformare a sfârşitului în început, a morţii într-o re-naştere."[8] Nu credem că întâmplător Liviu Georgescu şi-a numit poemul cu care-şi închide volumul *înviere* pe măsură ce ideea unei lumi desacralizată și aruncată în tenebrele suferinței și a morții persistă în lirismul său, ci mai degrabă pentru a sublinia tocmai acest traseu ascendent dinspre moarte înspre viață sau înviere, dinspre sfârșit înspre un nou început, dinspre Omega înspre Alfa. Iar acest poem georgescian spune mai multe decât vrea să spună poetul, căci „poemul se desface pe măsură ce se face, își spune propria exfoliere cu fiecare cuvânt care se de-zice, căci moartea are în fond sarcina de a realiza o nouă deschidere"[9], conturând teoria lui C. G. Jung din *Mysterium Coniunctionis.* Astfel, transformarea lui *nigredo* în *albedo* presupune necontenit o

[6] Alexandru Cistelecan, *op.cit*., pp. 54-55.
[7] Liviu Georgescu, *op.cit.*, p. 89.
[8] Dorin Ștefănescu, *Înțelegerea albă,* Ed. Polirom, Pitești, 2012, pp. 202-204.
[9] *Ibidem.*

BDD-A21883 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:05 UTC)

metamorfoză, o transformare a sfârşitului în început, a morţii într-o re-naştere. Pornind pe acest traiect, nigredo presupune putrefacţie, disoluţie, moarte, pentru ca mai apoi să se ajungă la starea de albedo unde se produce iluminarea."[10]

Progresiv, totul devine moarte în poem. Imaginea primă desprinsă înfăţizează un moment apăsător prin „noaptea roşie" ce în expresie populară îşi găseşte echivalent într-o nopte a necazurilor, a sângelui vărsat în luptă, noapte în care „vântul saltă prin strai de-ntuneric,/ lovea copacii cu grindini, bezmetic,/ răgea negru-n simţire". Chiar şi cromatic peisajul este unul dominat de-ntuneric, aici *zăpada, luna,* şi *steaua* nemaiavând puterea să trimită, în regim cromatic, la ideea salvării fiindcă „Sub zăpadă stau morţii fără cununi./ Pe lâncezi viole, luna golită apune./ Steaua strălucind, odată, pe strune,/ se stinge acum în cântec de jale,/ şi nu mai poţi să-l îngâni,/ să treci nevăzute hotare." Totul devine descompunere, inexistenţă, poemul reliefând cu exactitate teoria lui C. G. Jung întrucât treptat moartea şi dominanţa statică ia în stăpânire totul, producând pretutindeni nemişcare, conturându-se astfel ceea ce presupune nigredo, anume descompunerea treptată şi totală: „Prietenii-au murit, iubirea a murit./.../ Păsările s-au exilat într-o groapă la marginea lumii/ prin sufletele celor morţi/.../ prin gura de fum a gutuii, prin ţâţa lăsată a prunii,/ prin stelele căzute grămezi." pentru ca până şi universul să ofere doar arome amare: „Pereţii caselor s-au rupt/ şi intră frigul din univers/ cu răşinile groase din care hoinarii au supt/ arome amare şi gândul pervers." iar într-un final nemişcarea să învingă până şi timpul, universul pârjolit reliefând starea finală în procesul de calcinare: „Toate şi tot se uscă/ ca o coajă de nucă/ cu miezul amar,/ năclăită în var,/ şi setea umple gâtlejuri/ (...) Nici cheia nu mai intră în lacăt/ şi totul se opreşte pe buza timpului strivit/ pe bolţile înţepenite în vid." Din senin însă, odată ce totul a devenit calcinat, nefasta putere de descompunere şi disoluţie va fi captată în folosul operei de alb în care se petrece iluminarea, la fel cum se întâmplă pe parcursul poemului georgescian: „Din senin, semnele cereşti mă atingeau cu aripa în treacăt/şi giulgiul albit cu firul de har/ renaşte din inima sângerândă în jar./ Fluviul trece prin somn cărând la vale/ cioburi şi seceri şi oale/ valurile cresc prin creştetul moale,/ prin verdele pur, aprins în iubire,/ şi mă-nalţă la cer cu uimire." Observăm acum întreaga mişcare de calcinare-sublimare, care odată cu atingerea ultimului stadiu în procesul de disoluţie, îşi schimbă traiectul. Nu mai surprindem o mişcare descendentă, ci una în sens opus, al ascendenţei, al înălţării, până în momentul în care totul înseamnă din nou viaţă, aşa cum se întâmplă în finalul poemului când „În pământ s-a trezit (până şi) mama din morţi/ Capetele sfinţilor au apărut săpate în porţi / de o mână străină, / cu dalta, cu viaţă, cu lumină."

Fost participant al Cenaclului de Luni, Liviu Georgescu transmite prin poeziile sale mult mai mult decât ar vrea să spună, poemele sale transfigurând nu o lume, un univers închis, ci mai degrabă o deschidere spre iluminare, spre atingerea Absolutului odată cu conştientizarea declinului existenţial în care se angajează, traducând expresia purificării alchimice ca relație între alb și negru. Lirismul său debordează scepticism, traume, angoase terifiante care apoi, văzute ca întreg, devin cadrul fără de care catharsisul existenţial nu este posibil.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAFIA OPEREI

1. Georgescu, Liviu, *El*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2010.
2. Georgescu, Liviu, *Katanamorfoze*, Ed. Brumar, Timișoara, 2012.

BIBLIOGRAFIE CRITICĂ

1. Chardin, Teilhard de, *Mediul divin*, Ed. Herald, București, 2007.

[10] *Ibidem.*

BDD-A21883 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:05 UTC)

2. Cistelecan, Alexandru, *Atelier de lectură. Zoom in: Liviu Georgescu*, Ed. Universității „Petru Maior", Târgu-Mureș, 2011.
3. Jung, Carl-Gustav, *Mysterium Coniunctionis*, I, Ed. Teora, București, 2000.
4. Jung, Carl-Gustav, *Psihologie și alchimie*, Ed. Teora, București, 1998.
5. Jung, Carl-Gustav, *Studii despre reprezentările alchimice*, Ed. Teora, București, 1999.
6. Laszlo, Pierre, *Ce este alchimia?*, Ed. Corint, București, 2004.
7. Ștefănescu, Dorin, *Înțelegerea albă,* Ed. Polirom, Pitești, 2012.

BDD-A21883 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:05 UTC)